

առնէ զՊատրի Պօղոսն, ի ձեռն որոյ զթուղթս առաքեաց, շատ գովելով զսա, որ էր նախագոյն ծանօթ և Փիլիպպոսին, զի լուիցէ ի բերանոյ նորին ըզսէրն փափին առ ազգս Հայոց, և զուղղափառ հաւատոյ ճշմարտութիւնն: Բայց յաղագս Լէօպոլսեցւոցն՝ ոչինչ յիշէ ի թղթին՝ փափն: Պատրի Պօղոսն դառնայ ի Լէօպոլիս, և աստի տուեալ նմա Հայոց դեսպան ոմն՝ երթայ յԵջմիածին, առ կաթողիկոսն: Բայց թէ զորպիսի պատասխանի տուեալ իցէ կաթողիկոսն, ոչ գտաք, վասն Լէօպոլսեցւոցն. զայս ունիմք ստուգիւ, զի նոյն Փիլիպպոս կաթողիկոսն զգաւանութիւն իւր առաքեաց ի ձեռն նոյն Պօղոսին առ Խննովկենտիոս փափն, 1647: Երկարեցաւ իրողութիւնս այս, և անհնազանդութիւն Լէօպոլսեցւոցն իւրեանց արքեպիսկոպոսին՝ մինչև յամի 1653:

1646. ՌՂԵ. Ստեփանոս Լեհացի յազատ տանէ Վարդանենց Լէօպոլսեցի, առաքեցաւ ի ծնողաց իւրոց Եջմիածին, ուր զեղու և զգիր Հայոց՝ զոր նախ ոչ գիտէր՝ ուսաւ բարոք. զոր յաղագս մաքրակենցաղ վարուցն՝ Փիլիպպոս կաթողիկոսն օրհնեաց վարդապետ զնա: Սա՛ զի հմուտ էր լատին լեզուին՝ թարգմանեաց զՅովսէփայ հին Պատմութիւնն, միայն որ ի վերայ Երուսաղեմի և Հրէից պատերազմին, զԴիոնեսիոսի Արիսպագացւոյն, զի առաջին թարգմանութիւնն էր անհասկանալի. զԳիրս յաղագս Պատմառաց՝ ի պրակս 36. զՀայեւի վարուց, և զԲուրաստանն աղօթից:

1651. ՌՃ. Փիլիպպոս կաթողիկոսն յայսմ ամի զՅօհաննէս վարդապետն Արղնցի՝ այրն հանձարեղ և գիտուն՝ ի Լէօպոլիս առաքէ, ի հաշտեցուցանել և հնազանդեցուցանել զԺողովուրդն՝ Նիկողայոսի արքեպիսկոպոսին. զոր և արարն իսկ, և եմոյծ զԺողովուրդն յեկեղեցին, որ ընդ ամս... հեռացեալ էր ի նմանէ:

1653. ՄՃԲ. Նիկողայոս արքեպիսկոպոսն՝ գիտութեամբ մեծաւորացն իւրոց, ի յորդորմանէ Ժողովրդոցն՝ որք զնա ընդունել ոչ կամէին, պատճառելով թէ բանադրեալ իցէ, զայ ի Կ.պօլիս առ Փիլիպպոս կաթողիկոսն՝ ուր յայնժամ գտանիւր, և առեալ ի նմանէ զօրհնութիւն և զկոնտակ, արարեալ նախ զգլխադրութիւնս ոմանս, որպէս ասէ Առաքել պատմիչն, և զթուղթ առ Լէօպոլսեցիս և Կամենցացիս, յայսմ ամի 1653, ապրիլի 15, դառնայ յաթոռ իւր: Իսկ թղթոյն օրինակն է առ իս, որոյ մասն ինչ զնեմ աստէն. « Յուշ լիցի հոգեւոր սիրելեացդ իմոց, զի... Նիկողայոս արքեպիսկոպոսն » զիմեաց առ մեզ, և եցոյց զկատարեալ հնազանդութիւն իւր. զոր մեք ըն » կալաք բազում սիրով և կարի մեծարանօք, իբրեւ զհարազատ որդի. և » վերստին շնորհեցաք զիւր եպիսկոպոսական իշխանութիւնն. վասն որոյ ըն » կալարուք զգա՛ բազում սիրով և մեծարանօք. և յամենայն կարողութե » նէ հպատակ և հնազանդ լըրուք զմա. և ամենայն բանի մի վրդավիք փու » թով, այլ երկայնամիտ լըրուք, և զօգուտն խորհեցարուք, » և այլն: Յետոյ ասէ, « Որպէս մեր հոգեւոր որդի Յօհան վարդապետն ն. խրակն Ս.